

บทคัดย่อ

การวิจัยและพัฒนาห่วงโซ่การผลิตการเพาะปลูกเหมาพีให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น เพื่อพัฒนาต้นแบบห่วงโซ่การผลิต (value chain) และการตลาดเหมาพีบนพื้นที่สูงของประเทศไทยภายใต้ระบบการควบคุม เพื่อส่งเสริมการเพาะปลูกเหมาพีให้เหมาะสมกับพื้นที่นาร่องภายใต้แผนปฏิบัติการพัฒนาเหมาพีบนพื้นที่สูงภาคเหนือ จากการวิจัยเพื่อพัฒนาต้นแบบห่วงโซ่การผลิต สามารถสรุปกิจกรรมหลัก เป็น 3 ด้าน คือด้านการเพาะปลูก การแปรรูปผลิตภัณฑ์เหมาพี การบริหารจัดการ และการตลาด นอกเหนือจากนั้นเป็นกิจกรรมสนับสนุน ได้แก่ บริบทชุมชน ชนเผ่า การพัฒนาเทคโนโลยี และการจัดหาวัตถุดิบ เป็นต้น โดยกิจกรรมทุกประเภทมีส่วนในการช่วยเพิ่มคุณค่าให้กับการผลิตเหมาพี และสามารถเชื่อมโยงแผนการผลิตและการตลาดได้ครบทั้งวงจร ตั้งแต่การปลูก การแปรรูป และการตลาด โดยต้นแบบห่วงโซ่การผลิตที่ได้จัดทำเพื่อนำไปใช้ในพื้นที่นาร่องทั้งหมด 5 จังหวัด ได้แก่ น่าน ตาก เพชรบูรณ์ เชียงราย เชียงใหม่ ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 มีเกษตรกรที่ผลิตเหมาพีภายใต้ระบบการควบคุมทั้งสิ้น 7 กลุ่ม พื้นที่เพาะปลูกภายใต้ระบบการควบคุม จำนวน 46 ไร่ รวมทั้งมีการถ่ายทอดความรู้ด้านการทอผืนผ้าเหมาพีให้มีขนาดได้มาตรฐานและตรงตามความต้องการของตลาดใน 4 พื้นที่ มีเกษตรกรเข้าร่วมการฝึกอบรม จำนวน 102 ราย อย่างไรก็ตามเพื่อให้การดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาเหมาพีให้เกิดรูปธรรมจำเป็นต้องแก้ไขกฎหมายเพื่อให้มีกระบวนการที่ถูกต้องในการดำเนินงาน ทั้งการเพาะปลูก การขนส่ง การแปรรูป และการจัดจำหน่าย รวมทั้งปัจจัยการผลิตที่สำคัญคือเมล็ดพันธุ์ จำเป็นต้องมีการควบคุมคุณภาพให้มีลักษณะตรงตามพันธุ์ มีความบริสุทธิ์ คุณภาพดี และมีความงอกสูง